

Serpentiinipikkutervakko

Spenslig fjällnejlika

Viscaria alpina var. *serpentinicola*

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Serpentiinipikkutervakko on pikkutervakon harvinainen muunnos, joka kasvaa ultraemäksisillä serpentiinikallioilla. Serpentiinipikkutervakko on 5–15 cm korkea, sen varsi on kalju ja aluslehdet ovat lähes neulasmaiset. Harsu kukinto on mykerömäinen tai lyhyen terttumainen. Pitkäperäisten kukkien terälehdet ovat kaksihalkoiset ja niiden väri vaihtelee vaaleanpunaisesta sinipunaiseen. Toisinaan kukat ovat terälehdettömiä. Pikkutervakon yleisempi muunnos, kallio-pikkutervakko (*V. alpina* var. *alpina*) on serpentiinipikkutervakkoa kookkaampi, sen aluslehdet ovat kapean lusikkamaiset – tasasoukan suikeat ja kukinto on tiheämpi ja lyhyempi kuin serpentiinipikkutervakolla. Serpentiinipikkutervakon kukat ovat usein voimakkaamman sinipunaiset ja siemenet pienemmät kuin kalliopikkutervakolla. Muunnosten yhteisillä kasvupaikoilla esiintyy usein myös välimuotoja.

Elinympäristö ja levinneisyys

Serpentiinipikkutervakko kasvaa ultraemäksillä kallioilla ja soraikoilla Pohjois- ja Itä-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Serpentiinipikkutervakkoa uhkaa serpentiinikallioiden louhinta, mikä on jo tuhonnut paljon kasvualustaksi sopivia paikkoja. Serpentiinipikkutervakon tunnetuista nykyesiintymistä puolet on suojeltu.

Hoitosuositukset

Serpentiinipikkutervakon kasvupaikka tulisi jättää louhimatta.

Lähteet

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.

Kurtto, A. 1997. Serpentiinipikkutervakko – serpentiinifjällnejlika. Teoksessa Ryttylä, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 183–184.

Kuva: Heikki Eeronheimo